

Arbed Dyfodol: Y Grŵp Trawsbleidiol ar Rwystr Plant rhag cael eu Cam-drin yn Rhywiol

Cofnodion y cyfarfod a gynhaliwyd ar 4 Mawrth 2021

Siaradwyr

Jahnine Davies – Listen Up
Fateha – Tîm Cymorth Ieuenctid Ethnig (EYST)
Sam Clutton - Llywodraeth Cymru
Jayne Bryant AS

Yn bresennol

Gill Jones – Stop it Now!
Catrin Simpson – Canolfannau Cyfeirio
Ymosodiadau Rhywiol (SARC)
Stuart Williams – Undeb Addysg Cenedlaethol Cymru (NEU Cymru)
Jo Robinson – Heddlu Gwent
Helen Stacey – Llwybrau Newydd (New Pathways)
Dr Clare Bennett – Prifysgol Caerdydd
Jan Pickles – Swyddfa'r Comisiynydd Heddlu a Throseddau
Mai Baxter Thornton – Yr Ymchwiliad Annibynnol i Gam-drin Plant yn Rhywiol (IICSA)
Bethan James – Rhwydwaith Cenedlaethol yr Heddlu (PNN), De Cymru
Linda Grace – Jigso

Janice Dent – Arweinydd Rhanbarthol, Trais yn erbyn Menywod, Cam-drin Domestig a Thrais Rhywiol (VAWDASV)

Damian Rees a Kelly Shannon – Awdurdod lleol Abertawe
Helen Gordon – Cydlynnydd Addysg Rhanbarthol, VAWDASV
Myfanwy Kirkwood – Heddlu Gogledd Cymru
Sarah Keefe – Swyddfa Comisiynydd Heddlu a Throseddau De Cymru
Sarah Walton – Stop it Now
Hannah Dicks – Tarian
Dora Szalkay – Staff Cymorth y Senedd
Claire Short – Stop it Now!
Berni – Stepping Stones
Philip Walker – Ymddiriedolaeth y Goroeswyr
Fay – Ymddiriedolaeth y Goroeswyr
Cecile Gwilym – NSPCC
Elinor Crouch-Puzey – NSPCC

Ymddiheuriadau

Emma Curtis – Swyddfa Comisiynydd Plant Cymru
Llyr Gruffydd AS – Plaid Cymru

Cofnodion

Gair o groeso a chyflwyniadau gan Jayne Bryant AS, gan gynnwys rhybudd y byddai pynciau anodd yn cael eu trafod a allai gyflyru pobl, a chyngor i'r rhai a oedd yn bresennol ofalu am eu hunain yn anad dim.

Pwyntiau allweddol a nodwyd gan y siaradwyr

Jahnine Davies, Listen Up

- Canfyddiadau hyper-rywiol o ferched Du, a sut y gall y sefyllfa hon effeithio ar sut y maent yn cael eu trin yng nghyd-destun gwasanaethau.
- Y cysyniad o 'oedoli', a sut y gall hyn arwain at ddinistrio diniweidrwydd plant. Mae'r cysyniad o 'oedoli' yn cael ei gymhwyso'n fwy aml i ferched Du.
- Mae hyn yn cael ei gymhlethu ymhellach gan ymdrechion i israddio merched Du, ac yn arwain at y cwestiwn: 'Pwy sy'n eu diogelu?'
- Y gwaith ymchwil a wnaed gan Jahnine yn 2019 oedd y gwaith cyntaf o'i fath a oedd yn canolbwyntio ar ferched Du. Canfu'r ymchwil a wnaed gyda menywod Du a merched Du eu bod yn aml yn teimlo nad oes unrhyw un yn eu gwerthfawrogi, nad yw eu profiadau yn cael eu hadlewyrchu, ac nid yw'r Heddlu yn ystyried eu bod yn agored i niwed.
- Mae angen gwasanaethau arbenigol arnom sy'n deall anghenion pobl, ond hefyd mae angen hyfforddiant ynghylch deall yr anghenion hyn ar wasanaethau cyffredinol.

Fateha, Tîm Cymorth Ieuencid Ethnig (EYST)

- Gall y rhwystrau sy'n atal pobl rhag ceisio cymorth gynnwys y canlynol: stigma, cywilydd, defnydd iaith wrth siarad am ryw a cham-drin, yn ogystal â rhwystrau iaith rhwng rhieni a phlant mewn perthynas â rhieni sy'n fewnfudwyr a phlant mewnfydwyr.
- Ofn ynghylch ymgysylltu â gwasanaethau cymdeithasol.
- Mae'r tramgwyddwr yn aelod o'r teulu neu'n aelod uchel ei barch yn y gymuned dan sylw.
- Mae EYST yn cynnal grwpiau ffocws gyda theuluoedd ynghylch sut y gall gwasanaethau gydweithio'n well â chymunedau lleiafrifol. Mae'r rhain yn cynnwys:
 - Ymwybyddiaeth iaith a sicrhau bod adnoddau ar gael mewn ieithoedd cymunedol
 - Hyfforddiant i weithwyr proffesiynol ynghylch y rhwystrau a'r cymhlethdodau sydd ynghlwm wrth achosion o gam-drin mewn gwahanol garfannau
 - Gwell gwybodaeth ynghylch sut y gellir adrodd ar achosion o gam-drin
 - **Dylai fod gan fannau [addoli] bolisiau gorfodol** ar sut i ymdrin ag achosion o gam-drin plant yn rhywiol
 - Sesiynau sgiliau digidol ar gyfer rhieni
 - Canllawiau gweledol ar gyfer teuluoedd

Dr Sam Clutton, Llywodraeth Cymru

- Yn sgil COVID, bu chwe mis o oedi o ran adrodd ar y Cynllun Gweithredu. Disgwylir hyn ar 30 Mehefin.
- Mae cam-drin plant yn rhywiol yn parhau i fod yn fater tabŵ i raddau gwahanol ar draws gwahanol gymunedau.
- Mae Sam yn awyddus i ymchwilio i'r cam o gynhyrchu cymhorthion gweledol, yn unol ag awgrym Fateha.
- Mae canllawiau yn cael eu datblygu ar gyfer ymarferwyr mewn perthynas â phlant BME, plant sydd ag anableddau dysgu a phlant LGBT+.

- Mae prinder ymchwil ynghylch cam-drin plant yn rhywiol mewn perthynas â phlant Du a phlant lleiafrifol. Bydd Llywodraeth Cymru yn darllen adroddiad gan y Ganolfan Arbenigedd sy'n canolbwyntio ar y mater hwn. Disgwylir i'r adroddiad fod ar gael ar 21 Mawrth.
- Disgwylir i gyfrol 7 o'r rhaglen Gweithio Gyda'n Gilydd i Ddiogelu Pobl gael ei chyhoeddi ar 18 Mawrth. Bydd yn cynnwys canllawiau ar gefnogi goroeswyr Du, goroeswyr lleiafrifol a goroeswyr sy'n ffoaduriaid.
- Roedd Sam yn glir ynghylch y ffaith bod angen dod ag arbenigedd gwasanaethau ym maes trais rhywiol ac arbenigedd gwasanaethau eraill ynghyd er mwyn darparu cymorth gwell i bob plentyn.

Cwestiynau a sylwadau o'r llawr

Catrin Simpson, Arweinydd Clinigol Canolfan Cyfeirio Ymosodiadau Rhywiol (SARC) Caerdydd – roedd yn awyddus i sicrhau bod y SARC yn gynrychioliadol o boblogaeth Caerdydd ac yn edrych ar ba gefnogaeth y gellir ei darparu i staff ynglŷn â'r mater hwn.

Gofynnodd Jan Pickles am y broses o herio rhagfarn ynghylch 'oedoli' yng nghyd-destun y cwricwlwm newydd. Awgrymodd Jahnine y dylid creu lle i drafod rhagfarn, ac y dylai ysgolion 'ddal drych i fyny' i'r rhagfarnau hynny. Dylid ystyried yr iaith a ddefnyddir i ddisgrifio gwahanol garfannau o blant, fel bod yn 'graff' ('streetwise'). Pa arwyddocâd sydd gan dermau felly, a sut maent yn effeithio ar ganfyddiadau o angen y plentyn dan sylw am gefnogaeth?

Camau gweithredu

- Roedd llawer o'r rhai a oedd yn bresennol yn awyddus i gael sgysiau pellach gyda'r siaradwyr, a rhannwyd eu manylion cyswllt.
- Roedd sleidiau'r cyflwyniad i'w rhannu gyda'r cyfranogwyr

Diolchodd Jayne i bawb am fod yn bresennol, a daeth â'r cyfarfod i ben.